

**МЕТОДИЧНІ
МАТЕРІАЛИ**

2023

**ОРГАНІЗАЦІЯ
ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В
ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ

**МЕТОДИЧНІ
МАТЕРІАЛИ**

2023

**ОРГАНІЗАЦІЯ
ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ В
ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ

*Рекомендовано до друку вченою радою комунального закладу
«Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти»
Житомирської обласної ради (протокол від 28 грудня 2023 року №6)*

Рецензенти:

Шевченко Володимир Миколайович, доктор педагогічних наук, професор кафедри спеціальної освіти Факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка

Ренькас Броніслава Мирославівна, кандидатка педагогічних наук, професорка кафедри суспільно-гуманітарних дисциплін, заступниця директора з науково-методичної роботи комунального закладу «Житомирський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти» Житомирської обласної ради

Організація інклюзивного навчання в закладі дошкільної освіти. Відповіді на О-64 питання : методичні матеріали / КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР ; за ред. А. В. Гуменюк. – Житомир: КЗ «Житомирський ОППО» ЖОР, 2023. – 46 с.

У методичних матеріалах представлено відповіді на найпоширеніші запитання, що виникають під час планування та організації інклюзивного навчання в закладі дошкільної освіти.

Адресовано педагогічним працівникам, які є учасниками команд психолого-педагогічного супроводу і працюють з категорією дітей, які мають освітні труднощі, а також фахівцям інклюзивно-ресурсних центрів для здійснення інформаційно-просвітницької діяльності.

УДК 373.2:376(072)

ЗМІСТ

СКОРОЧЕННЯ	4
ВІДПОВІДІ НА ПИТАННЯ	5
НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА	37
ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ	40
АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ	45

СКОРОЧЕННЯ

ЗДО	Заклад дошкільної освіти
ІПР	Індивідуальна програма розвитку
ІРЦ	Інклюзивно-ресурсний центр
КППС (КС)	Команда психолого-педагогічного супроводу (команда супроводу)
КМ	Кабінет Міністрів
МОН	Міністерство освіти і науки
ООП	Особливі освітні потреби (особливі потреби)

ПИТАННЯ 1

Хто приймає рішення про відкриття інклюзивної групи у закладі дошкільної освіти?

Відповідно до пункту 2 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» керівник закладу дошкільної освіти на підставі заяви батьків (одного з батьків) або інших законних представників (одного законного представника) дитини з ООП та висновку інклюзивно-ресурсного центру про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини (далі – висновок) приймає рішення про утворення інклюзивної групи. Інклюзивна група утворюється в обов'язковому порядку за наявності однієї такої заяви.

ПИТАННЯ 2

**Хто розробляє
індивідуальну
програму розвитку?**

Індивідуальну програму розвитку розробляє команда психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП, склад якої затверджується керівником закладу дошкільної освіти – пункт 6 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти».

ПИТАННЯ 3

Хто входить у команду психолого- педагогічного супроводу?

Відповідно до наказу МОН України від 08 червня 2018 року № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладі загальної середньої та дошкільної освіти» склад команди супроводу визначається з урахуванням освітніх потреб дитини з ООП.

У закладі дошкільної освіти до складу КППС дитини з ООП входять:

- *постійні учасники:* директор або вихователь-методист, вихователь, асистент вихователя, практичний психолог, соціальний педагог, учитель-дефектолог (з урахуванням освітніх потреб дитини з ООП), учитель-реабілітолог та батьки дитини з ООП тощо;

- *залучені фахівці:* медичний працівник закладу освіти, лікар, асистент дитини, спеціалісти системи соціального захисту населення, служби у справах дітей тощо.

Відповідно до пункту 6 постанови КМУ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» фахівці ІРЦ за запитом ЗДО надають консультації з питань організації інклюзивного навчання, беруть участь у засіданні команди психолого-педагогічного супроводу.

ПИТАННЯ 4

**На який термін
складається
індивідуальна
програма розвитку?**

Індивідуальна програма розвитку складається на навчальний рік (у разі потреби за рішенням команди психолого-педагогічного супроводу – на літній період) – пункт 6 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти».

ПИТАННЯ 5

**Хто підписує
індивідуальну
програму розвитку?**

Індивідуальна програма розвитку дитини підписується всіма членами команди психолого-педагогічного супроводу, одним з батьків або іншим законним представником дитини, затверджується керівником закладу дошкільної освіти. Це зазначено у пункті 6 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти».

ПИТАННЯ 6

Індивідуальна програма розвитку дитини з ООП переглядається тричі на рік (у разі потреби частіше) з метою її коригування.

**Скільки разів на рік
переглядається
індивідуальна
програма розвитку?**

ПИТАННЯ 7

**Скільки років
зберігається
індивідуальна
програма розвитку
у ЗДО?**

Відповідно до пункту 6 постанови КМУ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» індивідуальна програма розвитку зберігається у ЗДО не менше ніж три роки.

ПИТАННЯ 8

Хто визначає рівень підтримки для дитини з ООП?

Для дітей, у яких виникають труднощі під час навчання та які потребують постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі, за рішенням закладу освіти може надаватися підтримка першого рівня – пункт 6 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти».

Для отримання підтримки першого рівня за рішенням закладу освіти: за письмовою заявою одного з батьків або іншого законного представника керівник закладу освіти утворює КППС; команда психолого-педагогічного супроводу проводить оцінку та визначає потребу у наданні підтримки першого рівня або рекомендує звернутися для проведення комплексної психолого-педагогічної

оцінки розвитку дитини до ІРЦ; на підставі рішення команди супроводу, зафіксованого у протоколі про потребу підтримки першого рівня, складається індивідуальна програма розвитку та/або індивідуальний навчальний план.

Відповідно до пункту 8 постанови КМУ України від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» одним із основних завдань ІРЦ є визначення категорії (типу) особливих освітніх потреб (труднощів), ступеня їх прояву та рівня підтримки особи з ООП у закладі освіти.

ПИТАННЯ 9

**Хто може проводити
психолого-педагогічні
та корекційно-
розвиткові заняття?**

Відповідно до пункту 7 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» заняття проводяться фахівцями (із числа працівників закладу освіти та у разі потреби – додатково залученими фахівцями), оплата праці яких здійснюється відповідно до Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами, затверджених постановою КМ України від 14 лютого 2017 року № 88 (Офіційний вісник України, 2017 р., № 19, с. 531).

ПИТАННЯ 10

**Хто здійснює контроль
за виконанням
психолого-педагогічних
та корекційно-
розвиткових занять?**

Керівник ЗДО або вихователь-методист здійснює контроль за наданням психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги) та станом виконання завдань, визначених в індивідуальній програмі розвитку та індивідуальному навчальному плані (у разі наявності). Це зазначено у пункті 7 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти».

ПИТАННЯ 11

**Чи враховуються
психолого-педагогічні
та корекційно-
розвиткові послуги під
час визначення
гранично допустимого
навчального
навантаження?**

Ні, не враховуються. Години, передбачені для надання психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (допомоги), не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження на дитину з ООП у ЗДО – пункт 7 постанови КМУ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти».

ПИТАННЯ 12

**Яке тижневе
навантаження
асистента вихователя
у ЗДО?**

Відповідно до статті 30 Закону України «Про дошкільну освіту» педагогічне навантаження асистента вихователя інклюзивної групи закладу дошкільної освіти, незалежно від підпорядкування, типу і форми власності, становить 36 год.

ПИТАННЯ 13

**Яка кількість дітей
з ООП може бути
в одній інклюзивній
групі?**

Відповідно до пункту 7 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» в інклюзивних групах кількість дітей з ООП має становити не більше трьох осіб, зокрема:

- не більше одної дитини, яка потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки;
- не більше двох дітей, які потребують третього рівня підтримки;
- не більше трьох дітей, які потребують другого рівня підтримки.

У разі наявності висновку, що не містить інформації про рівень підтримки, така дитина розподіляється у групу ЗДО відповідно до складності її порушень

з урахуванням рекомендацій КС дитини з ООП потребами (за участю фахівців ІРЦ).

У період воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану (особливого періоду) гранична кількість дітей з ООП в інклюзивних групах, визначена цим Порядком, не застосовується. Заклад освіти не може відмовити в організації інклюзивного навчання дитини з ООП та створенні інклюзивної групи.

ПИТАННЯ 14

**До якого віку діти
з ООП можуть
перебувати у ЗДО?**

Діти з ООП можуть перебувати до семи (восьми) років у спеціальних ЗДО (групах) та інклюзивних групах ЗДО. Це зазначено у статті 12 Закону України «Про дошкільну освіту».

ПИТАННЯ 15

**За який термін
команда супроводу
має розробити ІПР для
дитини з ООП у закладі
дошкільної освіти?**

Відповідно до розділу VII наказу МОН України від 08 червня 2018 року № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами у закладі загальної середньої та дошкільної освіти», висновку ІРЦ, індивідуальної програми реабілітації дитини з інвалідністю (за наявності), результатів психолого-педагогічного вивчення дитини, команда супроводу складає ІПР для дитини з ООП впродовж 2-х тижнів з моменту початку освітнього процесу.

ПИТАННЯ 16

**Які допоміжні
засоби можуть
використовуватись для
навчання дитини
з ООП?**

Під допоміжними засобами для навчання слід розуміти пристрої, обладнання, засоби та технології, що використовуються з технічною, дидактичною, методичною, функціональною, навчально-розвивальною, ігровою, комунікативною метою для покращення навчальної діяльності, розвитку навичок комунікації та забезпечення надання особам із ООП підтримки в освітньому процесі.

КС зазначає перелік допоміжних засобів для навчання дитини з ООП, враховуючи її потреби (наказ МОН України від 23 квітня 2018 року № 414 «Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з ООП, які навчаються в закладах освіти»).

ПИТАННЯ 17

Хто призначає асистента дитині з ООП у закладі дошкільної освіти?

У пункті 8 постанови КМ України від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр» прописано, що одним із основних завдань ІРЦ є визначення потреби в асистенті учня та/або супроводі дитини з ООП в інклюзивному класі (групі).

Відповідно до пункту 9 постанови КМ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» за рекомендаціями ІРЦ та письмовою заявою одного з батьків або іншого законного представника дитини ЗДО забезпечує доступ до освітнього процесу асистента дитини з ООП. Асистент дитини проходить медичний огляд відповідно до вимог законодавства.

ПИТАННЯ 18

Хто може бути асистентом дитини?

Асистентом учня (дитини) може бути один із батьків (інший законний представник) здобувача освіти, уповноважена ними особа або соціальний робітник, який надає соціальну послугу супроводу під час інклюзивного навчання – пункт 3 наказу МОН України від 17 листопада 2021 року № 1236 «Про затвердження Умов допуску асистента учня (дитини) до освітнього процесу для виконання його функцій та вимог до нього».

ПИТАННЯ 19

**Чи мають право діти
з ООП на першочергове
зарахування до
закладів дошкільної
освіти?**

Так, мають. Відповідно до статті 28 Закону України «Про дошкільну освіту» діти з особливими освітніми потребами, що зумовлені порушеннями інтелектуального розвитку та/або сенсорними та фізичними порушеннями, мають право на першочергове зарахування до закладу дошкільної освіти.

ПИТАННЯ 20

**Чи розробляється
індивідуальний
навчальний план для
дитини з ООП у ЗДО?**

Відповідно до пункту 6 постанови КМУ України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти» для дітей, які відповідно до рекомендацій ІРЦ цього потребують, зокрема дітей з порушеннями інтелектуального розвитку, або для дітей, які за рішенням закладу освіти потребують підтримки першого рівня, розробляється індивідуальний навчальний план строком на три місяці з подальшим його продовженням протягом навчального року.

ПИТАННЯ 21

**Скільки має тривати
корекційно-розвиткове
заняття у ЗДО?**

Тривалість психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять визначається відповідно до віку дітей та виду діяльності за освітніми напрямками.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги можуть надаватися як індивідуально, так і в групі (2–6 дітей) з урахуванням однорідності порушень та індивідуальних особливостей.

ПИТАННЯ 22

**За яким розкладом
навчаються діти з ООП,
які потребують другого
рівня підтримки?**

Діти з особливими освітніми потребами, які потребують другого рівня підтримки, навчаються за розкладом групи та отримують додаткові корекційно-розвиткові та психолого-педагогічні заняття за окремим розкладом – додаток 2 до Порядку.

ПИТАННЯ 23

З якого рівня підтримки передбачений асистент вихователя у ЗДО?

Асистент вихователя в інклюзивній групі ЗДО передбачений для дітей з ООП, які потребують другого – п'ятого рівня підтримки. Це прописано у додатку 2 до Порядку.

ПИТАННЯ 24

**Для дітей з яким
рівнем підтримки
передбачений асистент
дитини у ЗДО?**

У додатку 2 до Порядку прописано, що можлива потреба в присутності асистента дитини, починаючи з третього рівня підтримки і закінчуючи п'ятим.

ПИТАННЯ 25

**У якому випадку
можна пропонувати
дітям з ООП у закладі
дошкільної освіти
адаптований розклад?**

Відповідно до додатку 2 до Порядку адаптований розклад пропонується дітям з ООП у закладі дошкільної освіти, які потребують третього і четвертого рівня підтримки.

Адаптований розклад передбачає відвідування занять за розкладом групи та додаткових корекційно-розвиткових та психолого-педагогічних занять (за окремим розкладом) відповідно до ІПР.

ПИТАННЯ 26

**Для дітей з яким
рівнем підтримки
пропонується
модифікований
розклад у ЗДО?**

У додатку 2 до Порядку зазначено, що для дітей з ООП, які потребують п'ятого рівня підтримки, пропонується модифікований розклад – відвідування закладу освіти відповідно до індивідуальної програми розвитку з обов'язковим періодичним включенням дитини в освітній процес.

ПИТАННЯ 27

Відповідно до додатку 2 до Порядку модифікація змісту навчання передбачена для дітей з ООП, які потребують четвертого і п'ятого рівнів підтримки.

**У яких випадках
можлива модифікація
змісту навчання у ЗДО?**

ПИТАННЯ 28

**Чи потрібно
закуповувати
індивідуальні засоби
навчання, якщо дитина
потребує другого рівня
підтримки у ЗДО?**

Ні, не потрібно. Закупівля індивідуальних засобів для навчання у ЗДО здійснюється лише для дітей з ООП, які потребують четвертого і п'ятого рівнів підтримки.

ПИТАННЯ 29

**Чи передбачене
фінансування для
дітей, які потребують
першого рівня
підтримки у ЗДО?**

Відповідно до додатку 2 до Порядку для дітей з першим рівнем підтримки інклюзивна група не створюється і не передбачене додаткове фінансування.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА

1. **Закони України «Про освіту», «Про дошкільну освіту».** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2628-14#Text>
2. **Постанова Кабінету Міністрів України від 10 квітня 2019 року № 530 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах дошкільної освіти».** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/530-2019-%D0%BF#Text>
3. **Постанова Кабінету Міністрів України від 14 лютого 2017 року № 88 «Про затвердження Порядку та умов надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на надання державної підтримки особам з особливими освітніми потребами».** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/88-2017-%D0%BF#Te+xt>
4. **Постанова Кабінету Міністрів України від 21 липня 2021 року № 765 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо організації навчання осіб з особливими освітніми потребами».** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/765-2021-%D0%BF#Text>
5. **Постанова Кабінету Міністрів України від 12 березня 2003 року № 305 «Про затвердження Положення про заклад дошкільної освіти».** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/305-2003-%D0%BF#Text>
6. **Постанова Кабінету Міністрів України від 09 грудня 2020 року № 1289 «Про затвердження Порядку забезпечення допоміжними засобами для навчання осіб з особливими освітніми потребами у закладах освіти».** URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1289-2020-%D0%BF#Text>
7. **Наказ МОН України від 08 червня 2018 року № 609 «Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти».** URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti>

8. Наказ МОН України від 17 листопада 2021 року № 1236 «Про затвердження Умов допуску асистента учня (дитини) до освітнього процесу для виконання його функцій та вимог до нього». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0073-22#Text>

9. Наказ МОН України від 23 квітня 2018 року № 414 «Про затвердження Типового переліку допоміжних засобів для навчання (спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку) осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються в закладах освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovogo-pereliku-specialnih-zasobiv-korekciyi-psihofizichnogo-rozvitku-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-yaki-navchayutsya-v-inklyuzivnih-ta-specialnih-klasah-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti>

10. Наказ МОН України від 20 квітня 2015 року № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у дошкільних навчальних закладах різних типів та форм власності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0520-15#Text>

11. Наказ МОН України від 12 січня 2021 року № 33 «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (Державного стандарту дошкільної освіти) нова редакція» та «Методичні рекомендації до оновленого Базового компонента дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-bazovogo-komponenta-doshkilnoyi-osviti-derzhavnogo-standartu-doshkilnoyi-osviti-nova-redakciya>

12. Наказ Міністерства соціальної політики України від 18 лютого 2021 року № 92 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо впровадження практики надання послуги раннього втручання для забезпечення розвитку дитини, збереження її здоров'я та життя». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0092739-21#Text>

13. Лист МОН України від 19 серпня 2022 року № 1/9540-22 «Щодо асистента учня (дитини) в закладах освіти». URL: <https://drive.google.com/file/d/1KMSW59bF1fmTBc9ZQ8ONexsn-GIOiAmH/view>

14. Лист МОН України від 09 вересня 2022 року № 4/2373-22 «Про методичні рекомендації «Використання методів альтернативної та додаткової комунікації у закладах освіти». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/2022/09/14/List-4.2373-22-09.09.2022-Pro.metod.rekom.14.09.2022.pdf?fbclid=IwAR0yvq-p-yWKRzcFwFtvbQWABvWzYJPpu8kLmhovf2xpxMv1EN8nMHxISK4>

15. Лист МОН України від 03 серпня 2023 року № 1/11472-23 «Про методичні рекомендації «Безпечне освітнє середовище: надання індивідуальної підтримки учням з особливими освітніми потребами під час підготовки до

реагування на надзвичайні ситуації». URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/dlya-fahivciv/metodiki-inkluzia>

16. Лист МОН України від 15 серпня 2023 року № 1/12132-23 «Щодо надання роз'яснень про комплектування спеціальних груп у закладах дошкільної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/shodo-nadannya-roz yasnen-pro-komplektuvannya-specialnih-grup-u-zakladah-doshkilnoyi-osviti>

17. Лист МОН України від 21 серпня 2023 року № 1/12490-23 «Про окремі питання діяльності закладів дошкільної освіти у 2023/2024 навчальному році». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-okremi-pitannya-diyalnosti-zakladiv-doshkilnoyi-osviti-u-20232024-navchalnomu-roci>

18. Програми розвитку дітей. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej>

ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Комунальна установа «Андрушівський інклюзивно-ресурсний центр»

Андрушівської міської ради

Директор: Цап Ірина Степанівна

E-mail: super-iruna85@ukr.net

Комунальна установа «Бердичівський інклюзивно-ресурсний центр»

Бердичівської міської ради

Директор: Верещак Людмила Борисівна

E-mail: berd_irc@ukr.net

Комунальна установа «Брусилівський інклюзивно-ресурсний центр»

Брусилівської селищної ради

Директор: Коршнівська Алла Іванівна

E-mail: brus_irc@ukr.net

Комунальна установа «Городницький інклюзивно-ресурсний центр»

Городницької селищної ради

Директор: Юзвінська Тетяна Григорівна

E-mail: ku.irc@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Довбиської селищної ради

Директор: Федоровська Тетяна Зигмундівна

E-mail: dovbusirc@gmail.com

Комунальна установа «Ємільчинський інклюзивно-ресурсний центр»

Ємільчинської селищної ради

Директор: Мосійчук Оксана Вікторівна

E-mail: inclusiony@ukr.net

Комунальна установа «Перший інклюзивно-ресурсний центр»

Житомирської міської ради

Директор: Колос Тетяна Михайлівна

E-mail: irc1.zt@ukr.net

Комунальна установа «Другий інклюзивно-ресурсний центр»

Житомирської міської ради

Директор: Шовтюк Алла Миколаївна

E-mail: zhitomir_dirc2@ukr.net

Комунальна установа «Третій інклюзивно-ресурсний центр»

Житомирської міської ради

Директор: Самолюк Катерина Василівна

E-mail: irc3@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Звягельської міської ради

Директор: Гонік Світлана Юріївна

E-mail: nvirc@ukr.net

Комунальна установа «Коростенський інклюзивно-ресурсний центр»

Коростенської міської ради

Директор: Василенко Тетяна Олександрівна

E-mail: irc-kor@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Коростишівської міської ради

Директор: Гребенюк Алла Аполлінаріївна

E-mail: korostyshivirc@gmail.com

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Любарської селищної ради

Директор: Власюк Валентина Петрівна

E-mail: inkluziv_lubar@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Лугинської селищної ради

Директор: Самосей Ольга Олександрівна

E-mail: luginu_irc@ukr.net

Комунальна установа «Малинський інклюзивно-ресурсний центр»

Малинської міської ради

Директор: Аврамчук Євгенія Володимирівна

E-mail: malyn.irc.2021@gmail.com

Комунальна установа «Новоборівський інклюзивно-ресурсний центр»

Новоборівської селищної ради

Директор: Поліщук Ольга Олександрівна

E-mail: irc.novaborova@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Новогувинської селищної ради

Директор: Нікуліна Олена Вікторівна

E-mail: irc-novoguivinsk@ukr.net

Комунальна установа «Овруцький інклюзивно-ресурсний центр»

Овруцької міської ради

Директор: Шадура Ірина Євгенівна

E-mail: inklyuziya@gmail.com

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Олевської міської ради

Директор: Бичинська Олена Михайлівна

E-mail: irc-ole@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Попільнянської селищної ради

Директор: Луценко Олександр Валентинович

E-mail: popilnyairc@ukr.net

Комунальна установа «Пулинський інклюзивно-ресурсний центр»

Пулинської селищної ради

Директор: Голомах Віта Миколаївна

E-mail: irc-pulyny@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Радомишльської міської ради

Директор: Романова Наталія Фролівна

E-mail: rad_irc@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Райгородоцької сільської ради

Директор: Ковальчук Тетяна Юріївна

E-mail: irc.raygorodok@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Романівської селищної ради

Директор: Гнатюк Ірина Миколаївна

E-mail: romanivirc@gmail.com

Комунальна установа «Ружинський інклюзивно-ресурсний центр»

Ружинської селищної ради

Директор: Осадча Лідія Петрівна

E-mail: ruzirc@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Ушомирської сільської ради Коростенського району

Директор Гордєєва Юлія Петрівна

E-mail: ircushomir@ukr.net

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Черняхівської селищної ради

Директор: Войналович Тетяна Степанівна

E-mail: chernyahivskiyirc@gmail.com

Комунальна установа «Інклюзивно-ресурсний центр»

Чуднівської міської ради

Директор: Павлюк Олена Валеріївна

E-mail: chudniv_irts@ukr.net

АВТОРСЬКИЙ КОЛЕКТИВ

Бурова Галина Вікторівна, кандидатка соціологічних наук, методистка ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти, викладачка кафедри педагогіки й андрагогіки КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР

Градівська Віта Михайлівна, методистка ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР, учителька Житомирської спеціальної школи № 1 Житомирської обласної ради

Гуменюк Антоніна Валеріївна, завідувачка ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти, викладачка кафедри психології КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР

Козир Вікторія Вікторівна, методистка ресурсного центру підтримки інклюзивної освіти КЗ «Житомирський ОІППО» ЖОР, учителька Житомирської спеціальної школи Житомирської обласної ради

Методичне видання

**Організація інклюзивного навчання
в закладі дошкільної освіти.**

Відповіді на питання

Методичні матеріали

За редакцією А. В. Гуменюк

Технічний редактор Т. А. Бондарчук

Коректор Н. М. Макарова